

Лукань Марія Олександрівна

доктор філософії в галузі права, молодший науковий співробітник
відділу правового забезпечення інноваційної діяльності
Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного
розвитку Національної академії правових наук України
ORCID 0000-0003-2771-9544

ПРАВОВІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ІНФРАСТРУКТУРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОВІДНИХ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ

У науковій роботі аналізується структура та розвиненість правової науково-дослідної інфраструктури в правничих школах європейських університетів. Досліджується поняття, складові елементи, нормативно-правове регулювання діяльності та способи забезпечення розвитку правових науково-дослідницьких інфраструктур в європейських вищих навчальних закладах. Розкривається питання важливості розвитку правової науково-дослідницької інфраструктури, її практична користь в наукових дослідженнях, а також її вплив на професійне формування фахівця у галузі права.

Ключові слова: правова науково-дослідницька інфраструктура, науково-дослідницька інфраструктура, наука, молоді науковці, кваліфікація експертів у галузі права.

Lukan Mariia Oleksandrivna

PhD in Law, junior researcher of the department of legal support of innovative activities of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine

ORCID 0000-0003-2771-9544

The research paper analyzes the structure and development of legal research infrastructure in law schools of European universities. The concept, constituent elements, normative and legal regulation of activity and methods of ensuring the development of legal research infrastructures in European higher education institutions are studied. The question of the importance of the development of the legal research infrastructure, its practical benefit in scientific research, as well as its influence on the professional formation of a specialist in the field of law is revealed.

Keywords: legal research infrastructure, research infrastructure, scientists, young scientists, qualification of experts in the field of law.

Стан розвиненості правової дослідницької інфраструктури має вагомий вплив на розвиток правової науки та підготовки фахівців. Дослідницькі інфраструктури є основою науки [1].

Правова науково-дослідницька становить сукупність засобів, ресурсів та супутніх послуг, які використовуються дослідницькими спільнотами для проведення досліджень та сприяння інноваціям у галузі права. Розвиток і збереження наукової інфраструктури належить до основної діяльності наукових установ [2].

Розглянемо складові елементи наукової дослідницької інфраструктури юридичних факультетів європейських університетів.

1. Досвід Польщі. У Правилах використання дослідницької інфраструктури Інституту правових наук Польської академії наук, під науково-дослідною інфраструктурою розуміють усі елементи, призначені для провадження наукової діяльності, що є власністю інституту та поділяються на три складові: а) наукове та дослідницьке обладнання - включаючи зокрема, але не виключно, прилади та приміщення; б) ІТ-інфраструктуру - усі апаратні, програмні та організаційні рішення, що становлять основу для впровадження та функціонування ІТ-систем, що працюють в інституті; с) електронні інформаційні ресурси, що створені Бібліотекою Інституту [9].

Факультет права та адміністрації Варшавського університету у складі своєї науково-дослідної інфраструктури містить напрямки дослідження та навчання студентів різним школам права світу: як-то школа англійського права, школа американського права, школа права Східної Європи та Центральної Азії та інші. При факультеті діють Клініка Права (Студентський Центр правової допомоги надання консультацій людям із низьким матеріальним становищем) та Клініка Медіації [10].

2. Досвід Швеції. Дослідницька інфраструктура факультету права Стокгольмського університету (Швеція)[11]. На сайті університету зазначено, що ресурси інфраструктури дуже різноманітні за своєю природою, і немає чіткого визначення того, що є науковою дослідницькою інфраструктурою. Але виділено

онлайн базу даних міжнародного кримінального права - Коментар права МКС (CLICC), в якій правові норми коментують та аналізують експерти з міжнародного кримінального права. Зазначається, що ця база є важливим інструментом для юристів-практиків і науковців, оскільки є кращим рішенням, ніж друковані коментарі, які є дорогими, не мають функціональності та швидко застарівають із появою нової судової практики. До наукової інфраструктури зокрема відносяться відомчі бібліотеки, з арбітражного права, морського та транспортного право. А також одинадцять дослідницьких груп та центрів які проводять міждисциплінарні дослідження.

3. Згідно опублікованої інформації на офіційному сайті факультету права Маастрихтського університету (Нідерланди) наразі триває робота над проектом LAWNOTATION - метою якого є розробка наукової дослідницької інфраструктури, зручного інтерфейсу, платформи анотацій для аналізу лінгвістичних та юридичних характеристик правових документів [12], ініціатива створення якої належить кластеру Digital Legal Lab спільної дослідницької мережі чотирьох голландських університетів, яка об'єднує вчених-юристів, щоб спільно досліджувати перетин права, технологій і суспільства та питаннями, пов'язаними з цифровізацією права [13].

На підставі вищезазначеного можна зробити висновки що складові елементи правової науково-дослідної інфраструктури юридичних факультетів європейських університетів можна в загальному вигляді поділити на чотири великі групи: 1) науково-дослідницьке обладнання та науково-дослідницькі приміщення; 2) бібліотеки, онлайн бази даних, інформаційні платформи; 3) юридичні клініки, дослідницькі центри, групи, тощо; 4) IT-інфраструктури.

Кожний складовий елемент правової науково-дослідної інфраструктури безпосередньо впливає на можливість реалізації потенціалу досліджень науковців та здобуття практичних знань. Саме тому правова науково-дослідна інфраструктура потребує вагомій підтримки і фінансування з боку держави та залучення профільних експертів до її розвитку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Facing the Future: European Research Infrastructures for the Humanities and Social Sciences. Adrian Duşa, Dietrich Nelle, Günter Stock, and Gert G. Wagner (Eds.) 1st edition. 2014, SCIVERO Verlag, Berlin. URL: https://www.allea.org/wp-content/uploads/2015/09/2014_06_04-FACING_THE_FUTURE.pdf
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. Відомості Верховної Ради ВВР. 2016. № 3. ст.25.
3. Правове забезпечення науково-дослідницької інфраструктури в Україні (теоретико-правовий аспект): монографія / за ред. А. М. Любич та І. В. Огієнко. – Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022. – 176 с.
4. Концепція Державної цільової програми розвитку дослідницьких інфраструктур в Україні на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 322-р. Урядовий кур'єр від 29.04.2021 - № 82.
5. Національний портал міжнародного науково-технічного співробітництва Міністерства освіти і науки України. URL: <https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/gorizont-yeuropa/peredova-nauka/doslidnytski-infrastruktury/>.
6. Глібко С.В., Мамаєв І.О. Забезпечення ефективності та доступності дослідницької інфраструктури в Україні. Інноваційний процес в умовах глобальних викликів: збірник наукових праць круглого столу, м. Харків, 05 жовтня 2021 р. Харків, 2021. Вип. 6. С. 30-39.
7. Кохан В.П. Організаційно-правові форми дослідницьких інфраструктур: світовий та європейський досвід. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. No1. С. 340. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/85>.
8. European Commission. European Research Infrastructures. 2019. URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/european-research-infrastructures_en.

9. Regulamin korzystania z infrastruktury badawczej Instytutu Nauk Prawnych PAN (wprowadzony Zarządzeniem nr DYR.021.42.2018 z dnia 21.12.2018 r.) URL: <https://inp.pan.pl/wp-content/uploads/2024/06/Regulamin-infrastruktura-badawcza.pdf>.

10. Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. URL: <https://wpia.uw.edu.pl/pl/struktura-wydzialu>.

11. Faculty of law research infrastructure Stockholm University URL: <https://www.su.se/english/research/research-infrastructure/faculty-of-law-research-infrastructure-1.528579>.

12. Faculty of Law Maastricht University. URL: <https://www.maastrichtuniversity.nl/law-and-tech-research>.

13. The Digital Legal Lab. URL: <https://www.sectorplandls.nl/wordpress/>.

REFERENCES

1. Facing the Future: European Research Infrastructures for the Humanities and Social Sciences. Adrian Duşa, Dietrich Nelle, Günter Stock, and Gert G. Wagner (Eds.) 1st edition. 2014, SCIVERO Verlag, Berlin. URL: https://www.allea.org/wp-content/uploads/2015/09/2014_06_04-FACING_THE_FUTURE.pdf.

2. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26 lystopada 2015 roku № 848-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady VVR. 2016. № 3. st.25.

3. Pravove zabezpechennia naukovo-doslidnytskoi infrastruktury v Ukraini (teoretyko-pravovyi aspekt): monohrafiia / za red. A. M. Liubchych ta I. V. Ohienko. – Kharkiv: NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy, 2022. – 176 s.

4. Kontsepsiia Derzhavnoi tsilovoi prohramy rozvytku doslidnytskykh infrastruktur v Ukraini na period do 2026 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 kvitnia 2021 r. № 322-r. Uriadovyi kurier vid 29.04.2021 - № 82.

5. Natsionalnyi portal mizhnarodnoho naukovo-tekhnichnoho spivrobotnytstva Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. URL:

<https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/gorizont-yevropa/peredova-nauka/doslidnytski-infrastruktury/>.

6. Hlibko S.V., Mamaiev I.O. Zabezpechennia efektyvnosti ta dostupnosti doslidnytskoi infrastruktury v Ukrainy. Innovatsiinyi protses v umovakh hlobalnykh vyklykiv: zbirnyk naukovykh prats kruhloho stolu, m. Kharkiv, 05 zhovtnia 2021 r. Kharkiv, 2021. Vyp. 6. S. 30-39.

7. Kokhan V.P. Orhanizatsiino-pravovi formy doslidnytskykh infra- struktur: svitovyi ta yevropeyskyi dosvid. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. 2022. No1. S. 340. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/85>.

8. European Commission. European Research Infrastructures. 2019. URL: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/european-research-infrastructures_en.

9. Regulamin korzystania 7infrastruktury badawczej Instytutu Nauk Prawnych PAN (wprowadzony Zarządzeniem nr DYR.021.42.2018 2 dnia 21.12.2018 r.) URL: <https://inp.pan.pl/wp-content/uploads/2024/06/Regulamin-infrastruktura-badawcza.pdf>.

10. Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. URL: <https://wpia.uw.edu.pl/pl/struktura-wydzialu>.

11. Faculty of law research infrastructure Stockholm University URL: <https://www.su.se/english/research/research-infrastructure/faculty-of-law-research-infrastructure-1.528579>.

12. Faculty of Law Maastricht University. URL: <https://www.maastrichtuniversity.nl/law-and-tech-research>.

13. The Digital Legal Lab. URL: <https://www.sectorlandls.nl/wordpress/>.